

Dalt la vall

Boletí Informatiu Municipal

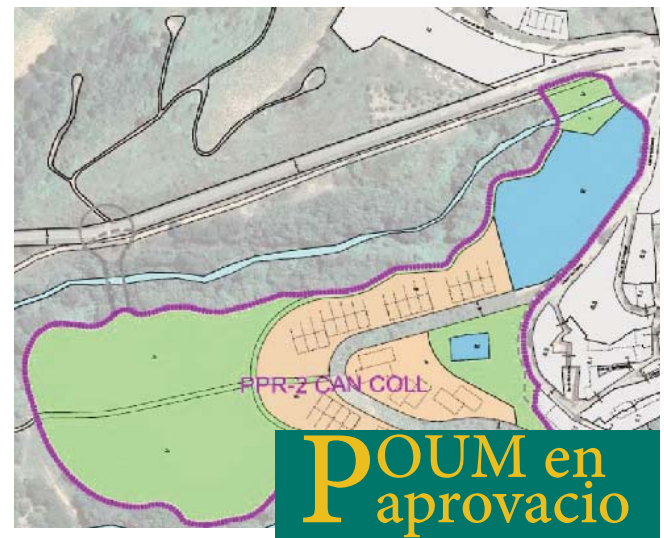
Número 1 - Març 2013

Ajuntament de Santa Maria
de Martorelles

* El llop udola dalt de la muntanya per posar en alerta al grup i amb aquesta imatge poètica hem volgut representar l'esperit d'aquest bulletí informatiu.

POU M en
aprovació

Taller de
música

Presupostos
2013 aprovats

www.santamariademartorelles.cat

Posat en
contàcte
amb el teu
Ajuntament

L'Alcalde
Julian Trapero Frias
Govern Local, Urbanisme,
Protecció Civil i
Recursos Humans.
traperojf@diba.cat

Oficina d'atenció al
ciudadà, matins de
dilluns a divendres
de 8 a 14h i tardes el
dimarts i dijous de
16 a 19h.
93 593 18 28

Primer Tinent Alcalde
David Escartín Mesa
Educació, Esports,
Festes i Comunicació.
escartinmd@diba.cat

Segona Tinent Alcalde
Olivia Mones Estevez
Hisenda, Promoció Econòmica,
Medi Ambient,
Cooperació i Solidaritat.
moneseo@diba.cat

Regidora
Isabel Real Gayo
Obres i Serveis, Cultura,
Joventut, Sanitat, Serveis Socials i
Atenció Ciutadana.
realgi@diba.cat

Informació d'utilitat

Telèfons d'interès

Ambulàncies	93 570 44 22
Bombers de Mollet	085
CAP- Equip d'Atenció Primària	
Sant Fost de Campsentelles	93 579 54 06
Correus Martorelles	93 570 80 47
Farmàcia Francisco Muñoz Roig	93 570 11 82
Funerària Monserdà	93 593 00 60
IES Alba del Vallès	93 570 84 02
Informació ciutadana	010
Jutjat de Pau	93 593 18 28
Mossos d'Esquadra	088
Organisme de Gestió Tributària.	
Diputació de Barcelona	93 572 33 98
Taxi Vallès	93 593 74 01
Urgències Sanitàries	061

Empreses i Comerços

Can Xesques	93 593 18 29
Farmàcia Francisco Muñoz Roig	93 570 11 82

Llar d'Infants la Quitxalla	93 593 48 01
Llar residencial Les Palmeres	93 570 76 37
Marisqueria La Flor	93 593 83 50
Parxet, s.a.	93 593 55 36
http://www.parxet.es	
Perruqueria Sílvia	93 593 58 21

Transports

Autobús de línia www.sagales.com, horaris

Taxis de Mollet	935 93 74 01
Taxis de Barcelona	607 689 384

Toni MOBIL

Edita:
Ajuntament de Santa Maria de Martorelles.
Correcció: Maria Josep Novoa
Redacció: Jordi Valls
Diseny i maquetació: Jordi Herrero
Colaboradors: Paco Galán,

Benvinguts a Dalt la vall

Aquest nou butlletí informatiu del nostre Ajuntament, “Dalt la Vall”, neix amb la voluntat d’informar els veïns i les veïnes de Santa Maria sobre els assumptes més importants relacionats amb l’activitat municipal i sobre aquells temes que afecten la vida col·lectiva i quotidiana del nostre poble. Només si estem informats, podrem opinar i participar. La informació i la participació ciutadana són valors que volem que estiguin presents en tota la nostra acció de govern.

Ja fa una mica més d’un any i mig que vaig prendre possessió del meu càrrec d’alcalde (el juny de 2011) i que, juntament amb el nou equip de govern municipal, vam iniciar un projecte comú. En aquesta primera etapa, hem prioritzat algunes actuacions com: posar al dia la comptabilitat, canviar el Pla d’Ordenació Urbanística Municipal (POUM), millorar el servei d’Atenció Ciutadana, tot obrint l’Ajuntament dues tardes a la setmana per atendre el públic, i posar en marxa tallers i activitats culturals.

Un cop posada al dia la comptabilitat i regularitzades les factures que no tenien consignació pressupostària, es va poder comprovar que la situació econòmica del nostre Ajuntament era precària, degut a la disminució d’ingressos en els tres darrers exercicis. Aquesta disminució de recursos ens ha obligat a dur a terme un Pla de Viabilitat Econòmica del nostre Ajuntament, realitzat per la Diputació de Barcelona, amb l’objectiu de preveure l’equilibri pressupostari dels pròxims anys.

Per tant, les inversions d’aquest mandat dependran, en gran part, de les subvencions que aconseguim de la Diputació de Barcelona i de la Generalitat de Catalunya per a aquest quadrienni.

La inversió més important serà per a la construcció del nou cementiri, mancomunat amb Martorelles (compromís adquirit per l’anterior govern), que es construirà aquest any al terme municipal de Martorelles, i el cost del qual suposarà per al nostre Ajuntament uns 100.000 euros. La segona inversió important servirà per realitzar les obres de millora de l’actual espai públic del Parc de la Torrentera, situat al costat del pavelló esportiu.

En aquesta segona etapa del nostre mandat, s’aprovarà el Reglament Orgànic Municipal, el ROM, que regularitzarà l’organització i el funcionament de l’Ajuntament per incrementar els nivells de transparència i participació ciutadana.

Som conscients que hem assumit el govern municipal en un context de crisi econòmica general, que afecta les arques del nostre Ajuntament. Però, les conseqüències més nefastes d’aquesta crisi estan recaient sobre les persones que han perdut el seu lloc de treball, que veuen com el seu poder adquisitiu va disminuint o que són ja al límit de la pobresa.

Malgrat tot, aquestes dificultats no desanimen l’equip de govern; al contrari. Cada dia comprovo l’esforç i la il·lusió amb què es treballa per aconseguir gestionar millor els recursos disponibles i ajudar les famílies que estan passant per moments difícils.

L' Alcalde

Agenda hivern

DISSABTE 16 DE MARÇ

2ª sessió del curs de cata de vins.

Lloc: espai Lledoner

Hora: 19h

Preu: 7 € per persona.

Imprescindible inscripció prèvia a l’Ajuntament. Places limitades

DIVENDRES 22 MARÇ

Mira't

Es el proper homenatge a la vellesa, on presentarem un treball fet arrel de les imatges dels nostres avis per recordar i capturar allò que ens fa feliços. La

jornada que començarà a les 18:00 hores constarà de:

Presentació a càrrec de la Regidora Isabel Real. Reflexions sobre la importància del passat a les nostres vides a càrrec de Nora Carunchio psicòloga que treballa al nostre Ajuntament. Treball MIRA'T en forma de dvd per poder contemplar m aquest passat. Berenar i fi de festa.

DISSABTE 23 DE MARÇ

Fes la mona

Es tracta d’un monogràfic dirigit a ensenyar a fer decoració amb xocolata i/o mantega per decorar la mona de Pasqua. Si portes el teu pa de pessic pots decorar-lo i emportar-te la teva MONA per marellar als teus. Es farà a la tarda, l’hora està per confirmar.

DISSABTE 7 D'ABRIL

Festa intercanvi de receptes

Es realitzarà la presentació del nostre primer llibre de receptes que els nostres veïns comparteixen en ell. i BUFFET LLIURE amb tots els plats del llibre que hi portaran cada autor per fer un dinar variat i espectacular. Durant el matí es realitzarà l’activitat, el lloc encara està per concretar.

DISSABTE 13 D'ABRIL

3ª sessió del curs de cata de vins.

Lloc: espai Lledoner

Hora: 19h

Preu: 7 € per persona.

Imprescindible inscripció prèvia a l’Ajuntament. Places limitades

Hisenda, promoció econòmica, medi ambient,

Regidora Oliva Mones

En l'àrea d'hisenda hem dedicat part d'aquest darrer any i mig a actualitzar la comptabilitat municipal, que es trobava desajustada des del 2009. Hem elaborat els pressupostos del 2012 i 2013 vetllant per aconseguir un equilibri entre les despeses i els ingressos municipals. Hem; reduït al màxim en despeses supèrflues per anivellar-les amb els escassos ingressos de que disposem. En aquest sentit hem engegat una campanya de canvi de domicili del permís de circulació que ens ha permès incrementar les recaptacions sense haver de gravar més els impostos; que com sabeu, han crescut, aproximadament, segons l'IPC anual. També amb la reducció de la freqüència de la fracció orgànica durant els mesos d'hivern (reducció de tres a dos dies per setmana), reduïrem un 2.4% anual en el cost d'aquest

“La reducció de tres a dos dies per setmana, reduïrem un 2.4% anual en el cost d'aquest servei”

servei tant important, alhora que deficitari pel municipi.

“hem engegat una campanya de canvi de domicili del permís de circulació”

En promoció econòmica, un àrea difícil de desenvolupar al poble, hem contribuït a consolidar la Fira de Nadal, enguany en la quarta i més participativa edició. Des d'aquesta àrea i en l'àmbit de la promoció de la cultura del vi, participarem conjuntament amb el Consell regulador de la DO Alella, en l'organització d'activitats en el marc de la Setmana del Vi.

En l'àrea de medi ambient, i com a reconeixement del patrimoni natural, de part de la nostra identitat, hem realitzat una xerrada i sortida per conèixer la història passada i present de la finca de Can Girona.

I la ja coneguda sortida i exposició boletaire. A més, des de l'ajuntament, seguint les nostres conviccions conservacionistes pel medi, hem participat en definir els límits de l'ampliació del Parc de la Serralada Litoral per tal de protegir una part més dels boscos i camps que ens rodegen. Estem al damunt de trobar un millor pla de gestió dels residus i la manera de conscienciar als veïns i veïnes de la importància de reciclar i els beneficis tant mediambientals com econòmics que ens reporta. I mencionar, per últim, que continuarem celebrant el dia Mundial del Medi Ambient amb dues jornades de neteja, millora del bosc i plantada d'arbres, com ja varem fer l'any passat.

El pressupost

El pressupost de l'any 2013, aprovat en el ple del 5 de febrer del mateix any, ha estat un procés d'elaboració participatiu i meditat.

Participatiu en dos aspectes: pel treball conjunt que s'ha fet amb l'oposició, realitzarem una reunió d'explicació i estudi

de l'esborrany de pressupost on valorarem diferents aspectes a incloure en el document; i per la reunió amb els veïns de Santa Maria de Martorelles per informar-los de com creïem que s'havia d'estructurar el pressupost, conèixer la seva opinió i donar-los l'oportunitat d'expressar-se al respecte.

Meditat, perquè hem hagut de reduir despeses de partides ja molt ajustades, sense

perjudicar-ne aquelles d'aspecte social o de serveis al ciutadà, que venien determinades pel pla de viabilitat al que està subjecte el pressupost, i per establir les inversions que es realitzaran al poble en els propers anys. Finalment el pressupost 2013 s'ha configurat de la següent manera:

Us recordem que per a més informació, el pressupost es pot consultar a les oficines de l'Ajuntament.

INGRESSOS:

CAPITOL	DESCRIPCIO	QUANTITAT
1	Recull els impostos directes a rebre per part de l'Ajuntament:	313.305,00€.
2	Inclou els impostos indirectes com l'impost de construccions (ICIO), instal·lacions i obres:	10,700,00€.
3	Inclou taxes i llicències o ingressos per sancions:	155.315,00€
4	Inclou ingressos rebuts de l'Estat o altres administracions:	232.471,47€
5	Inclou ingressos procedents del patrimoni municipal:	3.000,00€
6	Inclou ingressos provinents de la venda de béns patrimonials:	0,00€
7	Transferències per executar inversions previstes*.	
8	Incorpora romanent d'exercicis anteriors:	0,00€
9	Inclou ingressos provinents de crèdits per finançar inversions:	10.000,00€

DESPESES:

CAPITOL	DESCRIPCIO	QUANTITAT
1	Recull les despeses de personal:	257.022,00€
2	Inclou despeses en béns i serveis:	350.106,00€
3	Inclou despeses financeres, és a dir, interessos del préstec i despeses bancàries:	2.825,00€
4	Inclou transferències i subvencions que l'Ajuntament atorga a entitats o particulars així com ajuts socials:	47.241,45€
5	Recull les inversions reals:	5.305,00€
7	Recull les aportacions que l'ajuntament realitzarà a altres ens per tal que aquest executi inversions en les quals l'Ajuntament participa:	39.227,02€
9	Inclou les amortitzacions de préstec:	23.018,00€

* Les obres es realitzaran amb les subvencions del PUOSC (Generalitat) i de la Xarxa de la Diputació. S'ha previst fer: Construcció del nou cementiri mancomunat, actuacions d'estalvi energètic a l'enllumenat públic, col·locació de quadre elèctric a la Plaça Joan Matons, construcció d'un parc públic, projecte Club de L'emprenedor mancomunat amb Sant Fost i millores d'accessibilitat en diferent localitzacions del poble. L'import queda a determinar en funció de la subvenció atorgada.

TOTAL INGRESOS 724.798,47€
TOTAL DESPESES 724.798,47€

Educació, esport, comunicacions i festes

Regidor David Escartín

EDUCADIO

La regidoria d'Educació treballa, des de l'àmbit municipal, pel bon funcionament del centre educatiu del nostre poble, per l'èxit escolar dels nostres estudiants i per la cohesió social.

De totes les actuacions que ha realitzat aquesta regidoria durant el passat semestre, destaquen el pla de millora en la seguretat a l'accés de l'escola "Les mimoses" i la creació del Taller de música, així com la col·laboració logística i econòmica amb l'AMPA i les jornades micològiques realitzades a la tardor.

Actualment, aquesta regidoria està treballant en el canvi d'ubicació del bibliobús des del parc de la torrentera a la plaça Joan Matons amb l'objectiu de millorar l'accessibilitat al servei.

ESPORT

Cursa BTT

La regidoria d'esports gestiona el manteniment i ús del poliesportiu i de la zona annexe amb un únic objectiu: fomentar la pràctica de l'esport entre els nostres veïns. Per aquest motiu, tothom que ho desitgi pot gaudir de les instal·lacions de dilluns a diumenges des de les - a les - (excepte les hores d'entrenaments i partits dels equips del Club de Futbol sala Santa Maria de Martorelles).

Les activitats més importants que es realitzen per promocionar l'esport al nostre municipi són la Festa de l'esport, on a l'última edició van participar 144 persones, la cursa de mountain bike i la mitja marató "La neorural", col·laborant

Tallers de Nadal

amb l'organització en la gestió dels permisos, la logística i la cessió d'espais. També es col·labora amb el Club de Futbol sala Santa Maria de Martorelles cedint les instal·lacions del poliesportiu.

COMUNICACIONS

I NOVES TECNOLOGIES

Des d'aquesta regidoria s'ha treballat en la millora de la xarxa de telecomunicacions del nostre municipi pel que fa al servei de telefonia mòbil i Internet, ampliant, d'una banda, la cobertura de telefonia mòbil de les principals operadores i, per l'altre, millorant l'accés a la banda ampla (Internet) en les llars del barri de Can Girona.

També hem de destacar que durant el més de desembre s'ha posat en marxa una xarxa Wifi gratuïta al Casal d'avis, al Casal cultural i a l'Espai lledoner. Aprofitem per anunciar que durant els propers mesos s'instal·laran al Casal d'avis tres ordinadors amb l'objectiu d'acostar les noves tecnologies a tots els veïns.

FESTES

Com és ben sabut per tothom, l'any passat es va prendre la decisió de canviar la ubicació de la Festa Major com a resposta a la baixa assistència de públic a la festa del 2011.

L'acollida per part dels veïns del nou emplaçament a la Plaça Joan Matons va ser molt positiva, i és per aquest motiu que volem donar-li continuïtat amb l'objectiu d'aconseguir unes festes de proximitat i participatives.

La Festa de la Patrona i les Festes de Nadal continuaran amb el mateix format que l'actual, apostant per activitats de qualitat i cost reduït.

Voldria aprofitar aquest espai per agrair la col·laboració de tots els integrants que conformen la Comissió de Festes, així com de totes les persones que participen, d'una manera o una altra, en la realització de les activitats.

Festa Major 2012

Cultura, afers socials, joventut i serveis socials.

Regidora Isabel Real

Dintre de la Regidoria de Cultura s'ha obert la via de valoració del nostre "patrimoni cultural" que forma part de la riquesa del nostre poble. Aquest any començà amb la visita a un dels dos jaciments per part del arqueòleg de la Generalitat. També es va valorar l'estat de conservació del menhir per una especialista en el tema.

Dins del nostre Ajuntament hem rebut l'exposició: "cinema i pau", cultura de la

pau amb una proposta educativa, que ha estat tot un privilegi.

Apropem les cultures d'arreu del món amb l'oportunitat que vam tenir de rebre la visita del sacerdot hindú Juan Carlos Ramchandani (Krishna Kripa) mestre de ioga i doctor en filosofia clàssica hindú.

La Regidoria de Serveis Socials ha plantejat un estudi de necessitats reals de Santa Maria, per poder construir un projecte de serveis socials a mida.

S'han incorporat les funcions de la educadora social, que fins ara no existia com a figura i feina ubicada al municipi,

Revisión del POUM

La Revisión del Plan de Ordenación Urbana de Santa Maria de Martorelles prevé una reducción importante del crecimiento urbanístico previsto.

La primera aprobació inicial del Plan de Ordenación Urbanística Municipal (POUM), llevada a cabo por el anterior equipo de gobierno, en mayo del 2011, preveía 282

viviendas; mientras que, en la segunda aprobación inicial, hemos previsto 181 viviendas, es decir, 101 viviendas menos.

En el Plan de Ordenación Urbana vigente, los 3 sectores de crecimiento más importantes son:

Can Coll, Les Escoles, Font Sunyera.

De estos 3 sectores, la voluntad del gobierno local ha sido la de descartar crecimientos urbanísticos expansivos y concentrar las nuevas viviendas al lado del casco urbano actual. Por esta razón, la segunda aprobación inicial de la Revisión del POUM prevé una reducción de viviendas en Can Coll y en Les Escoles (Viñas del cementerio) y la conversión de la Font Sunyera en suelo no urbanizable.

Tras el estudio de la alegaciones presentadas y la existencia de cesiones de terreno anticipadas de la propiedad a favor del Ayuntamiento (terrenos del polideportivo y los del actual Ayuntamiento), se está analizando la posibilidad de que Can Coll pueda alojar las viviendas que están previstas en la zona de les Escoles, convirtiéndose así, todo este sector, en suelo no urbanizable, para preservarlo como zona agrícola y rústica.

En cambio, en la Font Sunyera, donde no hay ningún tipo de cesión anticipada anterior, la opción escogida se basa en los criterios de ordenación del territorio que se han considerado más adecuados. Por esta razón, se ha previsto un pequeño crecimiento de unas 10 viviendas al lado de las construcciones existentes de la calle Camí de la Font Sunyera, resiguiendo la conexión viaria.

Santa Maria de Martorelles conservará, por lo tanto, sus características de núcleo urbano pequeño, con un crecimiento urbanístico prácticamente localizado en Can Coll, rodeado de una masa importante de suelo no urbanizable.

El Ayuntamiento ha querido que haya una reserva de viviendas de protección oficial. La memoria social de la Revisión del POUM diagnostica la necesidad de acceso a vivienda pública de los ciudadanos de nuestro pueblo, que se reparten en los diversos sectores y polígonos de actuación urbana.

Dentro del núcleo urbano, se han aceptado alegaciones que deseaban el mantenimiento de la cualificación de núcleo antiguo (Societat La Flor), en lugar de casas aisladas que provenían de la primera aprobación inicial. Se mantiene la fisonomía actual de la calle del Sol. Por lo que se refiere al suelo no urbanizable, el Ayuntamiento se ha mostrado conforme con la ampliación del Parque de la Serralada del Litoral que está promoviendo la Generalitat, si bien ha presentado alegaciones por tal de excluir de la ampliación del Parque de la Serralada del Litoral aquellos suelos que disponen ahora de una explotación agraria. Al mismo tiempo, el Ayuntamiento propone que determinados suelos forestales, que han quedado excluidos de la propuesta de la Generalitat, sean incorporados al Parque. En la Revisión del POUM, se prevé que 113 hectáreas nuevas se incorporen al Parque.

Desde el Ayuntamiento se está fomentando la agricultura y, por tanto, que los campos actualmente trabajados sean considerados como uso agrícola en la Revisión del POUM, tal y como planteaban algunas alegaciones. Desde el punto de vista económico y social, interesa potenciar esta actividad que creará nuevos puestos de trabajo y que, al mismo tiempo, es beneficiosa como eficaz talla fuegos, mejora el paisaje y fomenta la diversidad de la flora y la fauna.

sols com a coordinacions generals. S'organitzen les primeres "jornades de les dones", donant resposta al dia de "la violència de gènere".

La mirada social des del nostre ajuntament ha estat. la dinamització dels diferents col·lectius,

així com la consolidació dels diferents grups.

Amb el grup d'infància hem dissenyat el primer "casal d'estiu", com a espai-temps per la trobada, el joc, l'aprenentatge; i a llarg termini, formar un grup obert a la participació.

També constituint el taller de ceràmica per als petits, així donem resposta a poder oferir dins de Santa Maria activitat interessants, que moltes vegades es busquen a fora.

Pels adults va començar un taller de cuina que es realitza a l'escola i que porta ja quasi un any, obrin també l'escola a diferents activitats.

S'obren noves propostes de tallers, tant pel públic adult com per joves, però encara s'estan treballant.

La gent gran és una part molt important de la nostra petita societat. Hem volgut oferir activitats varies que fessin del grup de gent gran un grup estable, dinàmic, amb ganes i entusiasme per la participació. Durant tres mesos s'ha realitzat un "taller de memòria", dirigit a

la prevenció i la gestió de la informació. En breu començarà un curs formatiu. d'informàtica per a gent gran amb la dotació d'ordinadors.

PARTICIPA-HI!

Per primera vegada, des de la instauració de la democràcia, hi ha al nostre poble un govern municipal alternatiu, resultat de la majoria electoral aconseguida per la nostra coalició a les últimes eleccions municipals celebrades el maig de 2011.

En aquesta nova etapa política, l'equip de govern municipal s'ha marcat com a objectiu aconseguir que la vida política del nostre Ajuntament sigui més oberta, transparent i participativa. Un exemple seria el procés seguit per l'aprovació dels pressupostos d'aquest any.

Per primera vegada, s'ha donat, anticipadament, una proposta de pressupost a l'oposició per saber la seva opinió i intentar consensuar-lo. Aquest pressupost, igual que el de l'any passat, s'ha presentat, també, abans de ser aprovat, a tots els veïns i veïnes en una reunió pública.

Donem la benvinguda a aquesta nova revista municipal, que ha de servir perquè tots estiguem més informats i per animar-nos a participar més activament en la vida municipal i col·lectiva del nostre poble.

Julián Trapero Frías, l'Alcalde.

Es una agradable sorpresa la llegada de "DALTA VALL". El nombre que se le ha puesto a la Revista le queda bien; es bonito y será un medio para trabajar juntos en beneficio de una mejor calidad de vida para el pueblo. Evidentemente, para nosotros supone una importante "eina de treball" que intentaremos aprovechar, ya que su difusión hará posible que podamos acceder a todos los hogares. En unas cuantas líneas contaremos nuestras inquietudes, trabajo y las ganas e ilusión de seguir adelante. A veces "un poco es mucho".

FELICIDADES!!! un saludo.

Montserrat Cobo

? Valoraries positivament que s'establís un petit mercat municipal els dijous al nostre poble?
Respon trucant a l'Ajuntament o a l'espai d'enquesta a la web municipal : www.santamariademartorelles.cat

CONCURS DE " LA VINYETA "

Busquem vinyetas divertides, ironiques, amb mala llet, criticas, simpàtiques que parlin del poble. Dibuixa la teva aquí, i retalla per la línia de punts i portala a l'Ajuntament (o deixala a la bústia). Anima't!

“Me gusta que vengan los niños a conocer de dónde salen los alimentos que comen en casa”

Maria Dolores Cambero

“*Maria la Gallega*”

Ens va animar a fer la primera entrevista del *Dalt la Vall* a la Maria, el fet que fos una veïna de la seva edat, en compta 96, amb una trajectòria vital tan llarga i alhora comuna. És la història d'una senyora, vinguda d'un poble, Samos, del veïnat de Vilar del Real a Galícia encara més petit que el nostre. Criada en un ambient d'autosuficiència, rural, i bàsicament agrícola i ramader, la Maria va venir a viure definitivament, a Santa Maria de Martorelles ara fa sis anys. Pel mig, hi va transcorre mitja vida a Barcelona des d'on venia a estiuajar i a passar els caps de setmana, amb els seus fills. Tenien una casa al carrer del Sol, i allí descansaven de la vida que duïen a la ciutat. Avui, quan entro a casa seva, em reben la Maria, el seu fill Luís, i la Pura, la seva nora. Indiscutiblement són Gallecs, a casa parlen el Galleg i la casa té tot un aire dels qui s'han llaurat el camí a la vida amb les seves mans, amb la seva suor i amb molt agraïment per la terra que els va acollir.

Cual es el plato más habitual que se come en su casa?

Sin duda, el lacón con grelos, en Samos todo el mundo sabe cocinarlo.

Y de dónde sacan los ingredientes?

Los nabos i las patatas, de nuestro huerto,

los garbanzos los compramos, i el lacón lo hacemos traer de Samos.

Creo que usted es muy aficionada a trabajar en el huerto...

Uí, sí, todavía ayer bajé a hecharle una ojeada. Siempre me ha gustado cabar, regar i cuidarlo. También los animales, las gallinas, los conejos, las ovejas i hasta tuvimos un par de cabras. En casa nos gusta saber lo que comemos. Me gusta que vengan los niños a conocer de dónde salen los alimentos que comen en casa. No puede ser que la gente no sepa lo que es una col, o cómo se alimentan las gallinas. A los niños les encantan los animales, pues es una buena manera de enseñarles las cosas básicas de la vida. Yo les invito a bajar cuando quieran. Mis bisnietas ya lo hacen, y muchos de los crios de aquí también, por suerte.

Ha dicho bisnietas?

Sí, tengo 5... (Luís la corrige) ay, no!! 6. Son la alegría de la casa, cuando vienen a verme me pongo muy contenta!

Y es que son muchos años. En Vilar del real vivía con su marido, no había electricidad y en invierno, para pasar las tardes más largas, hilaban el lino. Era un proceso muy largo, pero había mucho tiempo...

Cultivábamos, procesábamos, hilábamos y tejíamos el lino. Después de hacer la matanza, poníamos a hervir una perola bien grande y mientras cocía, a la luz de la lumbre pasábamos horas contando historias i cosiendo las ropas de la casa.

(Muestra una sábana de lino hecha por ella). Ésta por ejemplo, me costó mucho hacerle la vainica, más que coserla.

Tambien sobrevivió a la guerra. Pasamos el episodio?

De la guerra no me quiero ni acordar, es mejor olvidar aquellos años. Sólo te contaré, que cuando mi marido volvió, cómo agradecimiento a mis oraciones, me fuí andando descalza de Samos a Cebreiro, unos 20km. Quien tiene fe está bien que la agradezca.

Después se vino a Barcelona, i a qué se dedicó?

Vine a Barcelona con 57 años, trabajé en dos casas, haciendo faenas. Hasta que me jubilé.

Qué le parece Santa Maria de Martorelles?

Yo ya no me muevo de aquí. Tengo mi familia, mi casa, mi huerto, uno no es de donde nace sinó de donde paca. Lo que más me gusta de éste pueblo es el calor de la gente. Me gusta hablar con los vecinos que me cruzo en la calle, cuando voy a dar un paseo. Antes, cuando todavía cavaba el huerto, en el trayecto desde casa, podía tardar una hora. Y no era por lo lenta que caminaba, que también, sinó porqué me paraba a hablar con todos. Estoy muy a gusto, es un pueblo pequeño y muy tranquilo, sólo encuentro a faltar un poco más de comercio para no tener que coger el coche para hacer qualquier compra.

Per Jordi Valls

Vols participar a Dalt la vall?, proposar un nou espai? enviar una recepta? fer una crida al poble? informar sobre algun fet historic? anunciar alguna activitat? Posat en contacte amb nosaltres!